

Marie Mištová, Leopold I. ve světle česky psaných pohřebních kázání z roku 1705, bakalářská práce Historický ústav, Filozofická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích 2023, 78 s. + přílohy.

Posudek oponenta bakalářské práce

Tématem práce je obraz císaře Leopolda I. ve světle tří pohřebních kázání: jezuity Františka Dubského přednesené v Kutné Hoře, jezuity Jiřího Schoffbergera v Jičíně a jezuity Františka Doudlebského, přednesené nejspíše také v Kutné Hoře.

Práce je rozvržena do tří kapitol. V první autorka rekapituluje velmi podrobně život a vládu Leopolda I. K pohřebním kázáním přistupuje autorka na základě dobového konceptu dobré smrti. Následuje vylíčení císařovy faktické smrti a pohřbu, kde je zajímavá informace, že na zesnulém byla provedena pitva. Rozboru textů předepisuje autorka nástin literárního žánru kázání podle Miloše Sládka a Marie Janečkové. Ukazuje, že pro kázání existoval doporučený model sestávající ze čtyř částí, v nichž se počítalo se vzbuzením zájmu, výkladem, důkazem a vyvrácením námitek. (s. 36-37). Pohřební kázání sestávala ze tří částí – laudatio, lamentatio, consolatio. (s. 40).

Společným tématem kázání byla osobnost zesnulého císaře, již kazatelé líčili v souladu s ideálem vladaře a habsburskými rodovými ctnostmi. Úspěchy ve válkách zdůrazňovalo hlavně jičínské kázání, zbožnost zdůrazňovala všechna. Ukázky z textů líčí císaře téměř jako světce.

Tato skutečnost je ještě zřetelnější v podkapitole o křesťanských ctnostech, kde se dozvídáme, že jičínský kazatel připodobnil císaře k Mojžíšovi. Poněkud přiměřenější byla přirovnání ke králi Davidovi a Šalamounovi, jež se nalézají v kázání Františka Doudlebského.

V kázáních z Kutné Hory se objevily výraznější odkazy na antický starověk. V Doudlebského kázání byl císař přirovnáván k Herkulovi, ale i k učencům.

Po těchto tradičních motivech následovala část, v níž se kazatelé věnovali nástupci. V tomto případě Josefovi I. V této souvislosti je humorný pokus kazatele Doudlebského vyrovnat se Ludvíkovi XIV. a připodobnit panovníka k paprskům slunce.

Poněkud rouhavě mohou vypadat pokusy přirovnávat císaře ke zvířatům, i když šlo o dravce.

Práce je psána čtivě a přehledně. Možná by nebylo od věci pojmout popis jednotlivých kázání v souvislosti s výše daným modelem tří částí. Pak by mohl čtenář vidět, jak kdo pojal laudatio, lamentatio a consolatio. Jak byly tyto formální požadavky naplněny.

Práce je z hlediska pramenné základny možná jednodušší, ale nárokům na bakalářskou práci vyhovuje. Vzhledem k rozsáhlosti barokní literatury, kde je množství dochovaných kázání, bylo by možno téma v navazující kvalifikační práci rozvinout.

Práce splňuje nároky kladené na bakalářskou práci, doporučuji ji k obhajobě a navrhuji hodnotit stupněm **v ý b o r n ě**.

Praha 21. 8. 2023

doc. PhDr. et Dr. phil. Ivo Cerman, Ph.D.